

IV საერთაშორისო კონფერენცია
ტერმინოლოგია – მემკვიდრეობა და თანამედროვეობა

კონფერენციის პროგრამა

თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

საქართველოს საავიაციო უნივერსიტეტი

შოთა რუსთაველის სახელობის ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი

2024

თანაორგანიზატორები:

საქართველოს ვუკოლ ბერიძის სახელობის ტერმინოლოგიის ასოციაცია

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ინსტიტუტი ტექინფორმი

მხარდამჭერები:

Infoterm - ტერმინოლოგიის საერთაშორისო საინფორმაციო ცენტრი

EAFI – ევროპის ტერმინოლოგიური საზოგადოება

„ამერ-იმერი“ – ედიშერ და გიგი გარაყანიძეების სახელობის ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული სტუდია

კომპანია „ბორჯომი“

სასტუმრო „ზეგ“

25 ივნისი, 2024 წელი

საჯარო ლექცია

ჰენრიკ ნილსონი

ევროპის ტერმინოლოგიური საზოგადოების (EAFT) პრეზიდენტი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ლექცია იმართება IV საერთაშორისო კონფერენციის – „ტერმინოლოგია –
მემკვიდრეობა და თანამედროვეობა“ – ფარგლებში

შეხვედრის ბმული:

<https://us06web.zoom.us/j/88579281641?pwd=cU5wyqM0b7ao0ZhFmaHs8METE486yi.1>

27 ივნისი, 2024 წელი

09.30-10.00

კონფერენციის მონაწილეთა რეგისტრაცია

10.00-11.00

კონფერენციის გახსნა (ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი, I კორპუსი, 214-ე აუდიტორია)

შეხვედრის ბმული:

<https://us06web.zoom.us/j/85253542337?pwd=t1PYaNYezHGnaTbaPjBxFZXnFn1aPs.1>

გამომსვლელები:

ნანა მაჭავარიანი – თსუ არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

ჯაბა სამუშია – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს წარმომადგენელი

სერგო ტეფნაძე – საქართველოს საავიაციო უნივერსიტეტი

ალბინა აუკსორიუტე – ლიეტუვის ენის ინსტიტუტი

ჰენრიკ ნილსონი – ევროპის ტერმინოლოგიური ასოციაცია (EAFT)

ქრისტინა გალინსკი – ტერმინოლოგიის საერთაშორისო საინფორმაციო ცენტრი (Infoterm)

11.00-13.00 – საერთო სხდომა

სხდომის თავმჯდომარეები: ნანა მაჭავარიანი, ზაალ კიკვიძე

მოწვეული მომხსენებლები:

11.00-11.40 – მარი-კლოდ ლ'ომი, მონრეალის უნივერსიტეტი (კანადა)

ჩარჩოსემანტიკა ტერმინოლოგიისათვის

11.40-12.20 – ასტა მიცკევიჩინე, ლიეტუვის ენის ინსტიტუტი (ლიეტუვა)

ტერმინთა სინონიმია: ლიეტუვური კონტექსტი

წარდგინება

საავიაციო ტერმინთა სასწავლო ილუსტრირებული ქართულ-ინგლისური ლექსიკონი

ვაჟა კელიხაშვილი

(საქართველოს საავიაციო უნივერსიტეტის საინჟინრო ფაკულტეტის დეკანი)

(214-ე აუდიტორია, 12.20-13.00)

13.00-14.00 შესვენება, ხემსი

14.00-17.00 სექციური მუშაობა

I სექცია

(214-ე აუდიტორია)

შეხვედრის ბმული:

<https://us06web.zoom.us/j/84501396102?pwd=J64ObCGpIKYFjRZoCW3gc6m3ms4CVN.1>

სექციის თავმჯდომარეები: ალბინა აუკსორიუტე, მანანა რუსიეშვილი

მოწვეული მომხსენებელი:

14.00-14.40 მავინა პანტაზარა, კაპოდისტრიასის სახელობის ათენის ეროვნული უნივერსიტეტი, (საბერძნეთი)

ტერმინოლოგიური კვლევა საბერძნეთში: მიმოხილვა, გამოწვევები, პერსპექტივები

- 14.40-15.00 **ალბინა აუკსორიუტე (ლიეტუვა)**
ლიეტუვეური ტერმინოლოგია საბჭოთა ოკუპაციის (1940-1990) პერიოდში
- 15.00-15.20 **ქრისტინა გალინსკი (ავსტრია)**
სტანდარტიზაციის თეორიის, ტერმინოლოგიის სტანდარტიზაციის მეთოდოლოგიისა და ტერმინოლოგიური მეცნიერების თანადროული აღმოცენება
- 15.20-15.40 **ქეთევან ხუციშვილი**
ეთნიკურ ტერმინთა დეფინიციის პრობლემები
- 15.40-16.00 **ციცი გაბესკირია**
ქართული მათემატიკური ტერმინოლოგიის ზოგი საკითხისათვის
- 16.00-16.20 **მუნხცეცეგ ნამსრაი (მონღოლეთი)**
დარგის სპეციალისტთა როლი ტერმინოლოგიის სტანდარტიზაციის პროცესში: მონღოლეთის მაგალითი
- 16.20-16.40 **ელენა კიოკეტი (იტალია)**
დადგენილებების მანქანურად შესრულებული თარგმანების ტერმინოლოგიის შეფასება გერმანულის შეზღუდული რესურსების მქონე სახესხვაობის მაგალითზე
- 16.40-17.00 **მარინე მახათაძე, მანანა რუსიეშვილი**
ფერთა ლექსიკის ასახვის საკითხები ვრცელ ქართულ-ინგლისურ თემატურ ლექსიკონში

II სექცია

(202-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: **მედეა საღლიანი, ცირა ჯანჯღავა**

- 14.00-14.20 **როზეტა გუჯეჯიანი**
ტერმინი *ზედაშე* და მისი სოციო-კულტურული არსი ქართულ ტრადიციულ ყოფაში
- 14.20-14.40 **დალილა ცატავა**
ქართული გასტრონომიული კულტურა და ტერმინოლოგია *ხაჭაპურის* მაგალითზე

- 14.40-15.00 **ნინო ღამბაშიძე**
ტერმინები *ნანა* და *იავნანა*
- 15.00-15.20 **ვაჟა შენგელია**
ხისა და მისი ნაყოფის აღმნიშვნელი ტერმინები ჩერქეზულ ენებში
- 15.20-15.40 **ნანა ხოჭოლავა-მაჭავარიანი, დავით ჭელიძე**
ახალი ნომენკლატურული სახელები „მცენარეთა სახელების კრებსით ლექსიკონში“
- 15.40-16.00 **ცირა ჯანჯღავა**
ჭურჭლის ლექსიკის შესახებ მეგრულში
- 16.00-16.20 **მედეა საღლიანი**
სამოსელთან (ტანსაცმელი, ფეხსამოსი...) დაკავშირებული ტერმინოლოგიის შესწავლა-სისტემატიზაციისათვის სვანურში
- 16.20-16.40 **ქეთევან მარგიანი**
ლიხვშინე, ლიქუნგშეში, ლიკლომალი – რიტუალებთან და წეს-ჩვეულებებთან დაკავშირებული რამდენიმე სვანური ტერმინის განმარტებისათვის

III სექცია

(201ა აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: **რუსუდან ზექალაშვილი, მარინე ოსაძე**

- 14.00-14.20 **ჰენრი კუპრაშვილი**
აკადემიური სასწავლო და სამეცნიერო კვლევების სფეროებში ზოგიერთი ტერმინის გამოყენების საკითხისათვის
- 14.20-14.40 **რამაზ ყურაშვილი**
შაქრიანი დიაბეტის ტერმინთა განმარტებითი ლექსიკონი ქართულ ენაზე
- 14.40-15.00 **ნათელა მუზაშვილი, მარინე ოსაძე**
უცხო წარმომავლობის ზედსართავი სახელები ქართულ ენასა და სამეცნიერო ტერმინოლოგიაში
- 15.00-15.20 **მანანა ჭირაქაძე**
არქეოლოგიის ცნებათა და ტერმინთა სისტემა

- 15.20-15.40 **თამარ ხატიაშვილი**
ერთი სამხედრო ტერმინის (*targeting*) ქართული შესატყვისისათვის
- 15.40-16.00 **ნინო ლაზრიშვილი**
მათემატიკური ტერმინოლოგია ამონიოს ერმისის ნაშრომთა ქართულ თარგმანში
- 16.00-16.20 **რუსუდან ზექალაშვილი**
ნაზმნარი არსებითი სახელის ადგილი ქართულ სამედიცინო ტერმინოლოგიაში
- 16.20-16.40 **ლიანა სუთიძე, ლია ქაროსანიძე**
მასალები ქართული ტექნიკური ტერმინოლოგიის ახალი რედაქციისათვის

კულტურული პროგრამა

28 ივნისი, 2024 წელი

10.00-17.00 - სექციური მუშაობა

I სექცია

(214-ე აუდიტორია)

შეხვედრის ბმული:

<https://us06web.zoom.us/j/87115158192?pwd=fEbP5RvWU9k3yg8EUfzJYa53M57mQl.1>

სხდომის თავმჯდომარეები:

ბლანკა სტელა ჯირალდო პერესი, გუნჰილდურ სტეფანსდოტირი

- 10.00-10.20 **ბლანკა სტელა ჯირალდო პერესი, ქრისტინა გალინსკი (ავსტრია)**
ტერმინოლოგიური მონაცემების ხელახლა გამოყენების ხელშეწყობა დარგობრივი ცოდნის საფუძვლების შესწავლისათვის
- 10.20-10.40 **ნატა ჩხაიძე**
ი. მელჩუკის სემანტიკური ხიდები ტერმინოლოგიის კონტექსტში
- 10.40-11.00 **გუნჰილდურ სტეფანსდოტირი (ისლანდია)**

ევროკავშირისა და ევროპის ეკონომიკური სივრცის სამართლებრივი აქტებიდან დამკვიდრებული ახალი ისლანდიური ტერმინოლოგიის გამოყენებისა და გავრცელების კვლევა

- 11.00-11.20 ლინდა გიორგაძე, ლია ქაროსანიძე**
საერთაშორისო ტერმინოლოგიური ბაზები და ქართული ტერმინოლოგია
- 11.20-11.40 ჰენრიკ ნილსონი**
ხელოვნური ინტელექტი (AI) ტერმინოლოგიაში – ახალი რეალობა ტერმინოლოგიური მუშაობისა და ტერმინოლოგებისათვის?
- 11.40-12.00 თამარ მახარობლიძე**
ტერმინოლოგიური პოლიტიკის შესახებ
- 12.00-12.20 რეგინა კვაშიტე**
ტერმინოლოგიური ცენტრები ლატვიასა (1919-1921) და ლიეტუვაში (1921-1926): მსგავსებანი და განსხვავებანი

II სექცია (202-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარე: **ნინო დათეშიძე, თამაზ დევიძე**

- 10.00-10.20 მამუკა ცუხიშვილი (მონაზონი იოანე)**
ქრისტიანული ტერმინოლოგიის საკითხისათვის
- 10.20-10.40 რუსუდან სალინაძე, ფიქრია ჭაბუკიანი**
ჰიმნოგრაფიული ტერმინები *პარაკლიტონში* (გელათური გულანის (K-596) მიხედვით)
- 10.40-11.00 მედეა ღლონტი**
ქართ. *მრევლის* ამოსავალი სემანტიკის გამო
- 11.00-11.20 დავით იობიძე**
საღვთისმეტყველო ტერმინების *νῆμος* და *διαθήκη* ქართული ეკვივალენტები წმინდა წერილის ძველ ქართულ თარგმანებში
- 11.20-11.40 დამანა მელიქიშვილი, ნათია ფუტყარაძე**
კვლავ პრობლემების შესახებ ქართულ გრამატიკულ ტერმინოლოგიაში (გვარი და ქცევა)
- 11.40-12.00 თამაზ დევიძე**

წმინდა ძღვენთან დაკავშირებული ტერმინოლოგია პირველშეწირულის ლიტურგიაში – ტრადიცია და თანამედროვეობა

12.00-12.20 ნინო დათეშიძე
სინონიმთა ჯგუფები დარგობრივ ლექსიკონებში

III სექცია

ონლაინსესია

შეხვედრის ბმული (Google Meet):

<https://calendar.app.google/ZeGGhJuJBkbMMoVF8>

სხდომის თავმჯდომარეები: **მაკა სალია, ნინო ფხაკაძე**

10.00-10.20 ეკა კოპალეიშვილი, ნინო ტონია
„ტერმინოლოგიის მეგობრები“

10.20-10.40 ღია ლურსმანაშვილი
სასულიერო პირთა ზედა სამოსის კვლევის საკითხები (*ჩოხა*)

10.40-11.00 ირინე დემეტრაძე
ზოგიერთი დენდროლოგიური ტერმინის ეტიმოლოგია და სემანტიკა

11.00-11.20 ირინე ჩაჩანიძე, თამარ გუჩუა
პარიზის ემიგრაციის „ქართული ლექსიკონი“: მივიწყებული სიტყვები

11.20-11.40 ნატო შავრეშიანი
შინამრეწველობასთან დაკავშირებული ლექსიკა სვანურში (XX საუკუნის 40-იანი წლების საარქივო მასალების მიხედვით)

11.40-12.00 მაკა სალია
ტერმინოლოგია და თანამედროვე ქართული განათლების სისტემა

12.00-12.20 ნინო ფხაკაძე
სატერმინოლოგიო რესურსის რელევანტურობისათვის (ლექსიკურ ერთეულთა *შთავიწყება / ინსპირაცია* მაგალითზე)

12.30-13.30 შესვენება, ხემსი

13.30-16.10 სექციური მუშაობა

IV სექცია

(202-ე აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: **ციური ახვლედიანი, არჩილ მაღალაშვილი**

13.30-13.50 მარიამ გოდუაძე

სისხლის სამართალთან დაკავშირებული რამდენიმე ენობრივი საკითხისათვის

- 13.50-14.10 მარიამ ორკოდაშვილი**
ფრაზეოლოგიზმები და მეტაფორები სამეცნიერო-ტექნოლოგიურ სფეროში
- 14.10-14.30 რევაზ სვანიძე, მარინა ქურდაძე, მამუკა ჩხაიძე**
ტელეკომუნიკაციის ტერმინოლოგიის დაგეგმვის ზოგიერთი პრინციპი თანამედროვე ეტაპზე
- 14.30-14.50 თამაზ ხმელიძე, ზურაბ გვიშიანი**
დარგობრივი ტერმინოლოგიის საკითხები
- 14.50-15.10 ციური ახვლედიანი, მარია ბურჩაკ-აბრამოვიჩი**
ტერმინოლოგიურ სისტემათა რეგულირების თავისებურებანი საფრანგეთში
- 15.10-15.30 არჩილ მაღალაშვილი**
საქართველოს წიაღის კოდექსი და მასთან დაკავშირებული ტერმინოლოგიური პრობლემები
- 15.30-15.50 ქეთევან გოჩიტაშვილი, გიული შაბაშვილი**
ტერმინოლოგიური პრობლემები აკადემიური წერის კურსში
- 15.50-16.10 სოფიო მამულაშვილი**
სამოქალაქო სამართლის ზოგიერთი სიტყვა-ფრაზისათვის

V სექცია

(201ა აუდიტორია)

სხდომის თავმჯდომარეები: იამზე ვაშაკიძე, ნინო ქემერტელიძე

- 13.30-13.50 კახა გაბუნია**
რამდენიმე სოციოლინგვისტური ტერმინის განმარტებისთვის (სახელმწიფო ენა, მშობლიური ენა / დედაენა, მეორე ენა, უცხო ენა, ენობრივი უმცირესობები)
- 13.50-14.10 ზაალ კიკვიძე, ნინო ციხიშვილი**
ქართველური ენები და მათი კილოები ედუარდ შტებერის ფარმაკოლოგიურ ლექსიკონში (წინასწარი მოხსენება)
- 14.10-14.30 მარინა ანდრაზაშვილი**

სახელთრანსფერი – დარგის ისტორია, ტერმინოლოგია

- 14.30-14.50 მანანა ერქომაიშვილი**
არანორმატიული ტერმინოლოგიის პრობლემები და მისი მოგვარების გზები
- 14.50-15.10 სოფიკო ჭაავა**
ქართული ტერმინთშემოქმედება 1919-1920 წლების საარქივო მასალების მიხედვით
- 15.10-15.30 იამზე ვაშაკიძე**
რაფიელ ერისთავი ქართული სამწიგნობრო ენის ლექსიკისა და სტილის შესახებ
- 15.30-15.50 ნინო ქემერტელიძე, მერი გიორგაძე**
ბოტანიკური ლექსიკა იდიომატურ გამოთქმებში

კონფერენციის დახურვა

კულტურული პროგრამა